

I.MAAILMARUUM

Tööleht nr 14. VARJUDE MÄNG. PÄIKESE- JA KUUVARJUTUS

Tunniks vajalik sõnavara:

vari, varju, varju

asend, i, it

sattuma, sattuda, satub

kuuvarjutus, e, t

päikesevarjutus, e, t

täielik, u, ku

Mis on vari?

Lamp, küünlal, Päike annavad valgust ja see levib sirgjooneliselt.

Kui valguse teele jääb ette mõni läbipaistmatu keha, tekib selle taha **vari**. Varjuks nimetatakse ala, kuhu valgus ei levi.

Mõnikord juhtub, et Kuu ja Maa ümber Päikese tiireldes on sellises **asendis**, et üks on täpselt Päikese ees ning tekitab teisele varju. Päike, Maa ja Kuu peavad olema ühel sirgel. Siis tekib kuu- või päikesevarjutus.

Mis on kuuvarjutus?

Kuuvarjutus toimub siis, kui Kuu **satub** Maa varju.

See tähendab, et Maa on Päikese ja Kuu vahel.

Mis on päikesevarjutus?

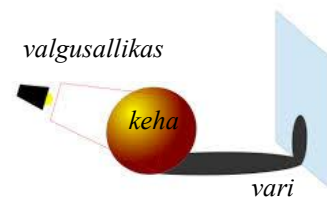
Kui Kuu satub täpselt Päikese ja Maa vahele, varjab Kuu ära Päikese valguse. Seda nimetatakse **päikesevarjutuseks**.

✓ Arutle pinginaabriga, mis on **täielik** ja osaline päikesevarjutus. Joonista.

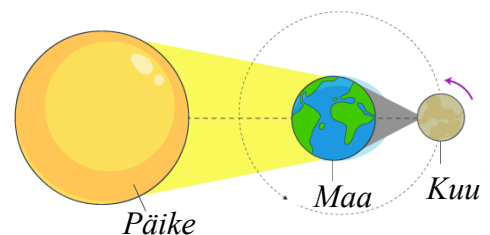
osaline päikesevarjutus	täielik päikesevarjutus

KUUVARJUTUS – Maa on Päikese ja Kuu vahel, varjates päikesevalgust

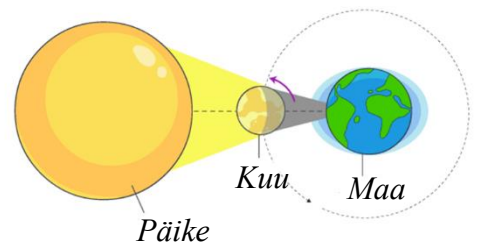
PÄIKESEVARJUTUS – Kuu on Päikese ja Maa vahel ning Maa vari langeb Kuule

Kuuvarjutus

Päikesevarjutus

HUVITAV TEADA!

Eestis oli viimane peaaegu täielik päikesevarjutus nähtav 1961.a, kui Päikesest oli varjatud 88%.

Ülesanne 1. Kas usud või mitte? Kirjuta pilvesse.

Päikesevarjutus ennustab viimset päeva, midagi halba või haigust.

Pole hea, kui varjutus loomade peale paistab.

Päikesevarjutuse ajal tuleb mingit olulist tööd alustada.

Ülesanne 2. Otsi täherägastikust 9 sõna. Tõmba joon ümber leitud sõnadele.

V A R J U T U S E D
G H K A A S L A S T
F B Q T L M A A N R
A W A G A V E Ä P R
A K I L S U D O O L
S Q U U K S I Ä T S
I Y O T I I R L E B
D Z Y S U D L A K O
G W M B V E Y A S P
A H L B C T B F X M

Ülesanne 3. Vaata videot, milles Paxi uurib Kuud. Täida lüngad ül.2 antud sõnadega.

Kuu on Maa _____ kaaslane ehk satelliit.

Jupiteril on 79 _____.

Kuu _____ ümber Maa ja ka pöörleb ümber oma telje.

Koos tiirlevad Kuu ja _____ ümber Päikese.

Kuu teeb täistiiru ümber Maa 27 _____.

Kuu erinevad kujud ehk _____ tekivad siis, kui Kuu liigub ümber Maa ja seda valgustab Päike erinevatelt külgedelt.

Paxi faas on _____.

Kuu orbiit on _____.

Toimivad ka maagilised kuu- ja päikese _____, kui Kuu, Maa ja Päike on ühel joonel.

Ülesanne 4. Esita pinginaabrile 3 küsimust. Kirjuta tema vastused üles.

Mida sa nüüd Kuust tead?	Mis sind üllatas?	Mida sa tahad veel teada saada?